

Kaupunginhallitus 27.04.2026 § 139

§ 139

Lausunnon antaminen Uudenmaan liitolle VISIO-kaavan luonnoksesta

Valmistelijat / lisätiedot:
Kuusisto-Hjort Paula

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunkiympäristön toimialajohtaja Isotalo Olli

Kaupunginhallitus antaa Uudenmaan liitolle liitteenä olevan lausunnon VISIO-kaavan luonnoksesta.

Käsittely

Nevanlinna Kataisen kannattamana ehdotti, että asia jätetään pöydälle. Keskustelun pöydälle panosta päätyttyä puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko Nevanlinnan pöydällepanoehdotus yksimielisesti hyväksyä. Koska pöydällepanoehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen hyväksyneen sen.

Päätös

Kaupunginhallitus:
Asia jätettiin yksimielisesti pöydälle.

Selostus

Tausta

Uudenmaan liitto on pyytänyt Espoon kaupungilta lausuntoa VISIO-vaihemaakuntakaavan luonnoksesta. Kaavan nimi on VISIO-Innovatiivinen vihreä siirtymä, Uudenmaan 5. vaihemaakuntakaava ja se laaditaan koko Uudenmaan alueelle.

VISIO-kaava on vaihemaakuntakaava eli se täydentää ja päivittää voimassa olevaa kaavakokonaisuutta kuudella teemalla:

- Energia
- Teollinen tuotanto, kiertotalous ja maa-aineshuolto
- Luonto ja hiilensidonta
- Logistiikka ja pitkän matkan henkilöliikenne
- Vesihuolto ja vesivarat
- Maanpuolustus

Kaavatyölle on maakuntaohjelmasta johdettu kolme päätavoitetta: 1) Ilmastonmuutokseen vastaaminen ja luonnon monimuotoisuuden lisääminen, 2) Kestävän ja innovatiivisen kilpailukykyyn vahvistaminen ja 3) Toimintavarmuuden ja turvallisuuden edistäminen.

Luonnosvaiheen aineisto koostuu kaavakartasta ja määräyksistä, jotka ovat oikeusvaikutteista aineistoa, sekä kaavaselostuksesta ja sen liitteistä. Lisäksi kaava-aineistoon sisältyy muun muassa kumottavaksi esitettyjen merkintöjen kartta ja kaavan selvityksiä.

Luonnosvaiheen lausunnot on pyydetty viimeistään 8.5.2026 mennessä. Kaavan ehdotusvaihe ajoittuu vuosiin 2026-2027. Uudenmaan liiton tavoitteena on saada kaava maakuntavaltuuston hyväksyttäväksi vuonna 2027.

Kaava-asiakirjoihin voi tutustua tarkemmin Uudenmaan liiton verkkosivuilla: <https://uudenmaanliitto.fi/kaavoitus-ja-liikenne/maakuntakaavat/visiokaava/>

Tiivistelmä lausunnosta

Espoon kaupunki katsoo, että vihreän siirtymän teema on varsin ajankohtainen ja keskeinen Uudenmaan ja sen kuntien ilmasto- ja luontotavoitteiden saavuttamisen näkökulmasta. Vihreän siirtymän edistämisen maankäytölliset kysymykset ovat keskeisiä ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi, mutta samalla myös hankkeiden ympäristövaikutusten hallitsemiseksi.

Vihreän siirtymän edistämisen haasteiksi Uudellamaalla on tunnistettu mm. energian riittävyys sekä uudenlaisten, vihreään siirtymään eri tavoin liittyvien elinkeinojen tilantarve. Vaihemaakuntakaavassa näitä toimintoja ohjataan pitkälti yleismääräysten kautta. Espoon kaupunki pitää tätä hyvänä ratkaisuna, mutta huomauttaa, että kaavan yleismääräykset ovat luonteeltaan vahvasti vihreän siirtymän hankkeita rajoittavia. Jotta kaava aidosti edistää vihreää siirtymää, tulisi maakuntakaavan määräyksien vahvemmin tukea vihreään siirtymään liittyvien toimintojen edistämistä jatkosuunnittelussa. Maakuntakaavassa esitetyt vihreän siirtymän hankkeita koskevat yleismääräykset ovat myös paikoin liian yksityiskohtaisia, eivätkä ne mahdollista tarkoituksenmukaista eri näkökulmien yhteensovitusta kuntakaavoituksessa.

VISIO-kaavan yksi päätavoitteista on ilmastonmuutokseen vastaaminen ja luonnon monimuotoisuuden lisääminen. Kaavaluonnoksessa on luonnon monimuotoisuutta pyritty huomioimaan kiitettävän kokonaisvaltaisesti, mutta osin ratkaisut koskevat asioita, joita ei ole tarkoituksenmukaista ohjata maakuntakaavalla. Kaavatyössä onkin tarpeen tunnistaa selkeämmin, mitä asioita maakuntakaavalla voidaan ohjata ja mitä ovat muut keinot, joilla voidaan välittää selvitystietoa ja kannustaa luonnontilan parantamiseen.

VISIO-kaavan logistiikan ja pitkän matkan henkilöliikenteen merkinnöillä pyritään edistämään kestäviä liikkumismuotoja, sujuvaa tavaraliikennettä sekä siirtymistä puhtaisiin ja uusiutuviin energialähteisiin. Espoo pitää tavoitetta kannatettavana. Kaavan valmistelussa ei kuitenkaan ole tarkasteltu riittävällä tasolla esimerkiksi raskaan liikenteen taukopaikan mahdollisia sijaintivaihtoehtoja tai niiden toteuttamisedellytyksiä.

Kaavalla pyritään alueidenkäytön keinoin edistämään Uudenmaan vihreää siirtymää, mutta kaavan laadinnassa tulisi tarkemmin tunnistaa maakuntakaavan rooli alueidenkäytön ohjauksessa ja mahdollistaa tarkoituksenmukainen suunnittelun tarkentumien kuntakaavoituksessa.

Espoon kaupunki katsoo, että kaavan jatkovalmistelussa tulee ottaa huomioon muun muassa seuraavat muutostarpeet:

- Energiaa koskevia yleisiä suunnittelumääräyksiä tulee karsia ja tarkistaa maakuntakaavatasolle erityisesti teollisen kokoluokan aurinkovoimaa ja ydinlaitoksia koskien.
- Puuttuvat energian ja vesihuollon merkinnät tulee lisätä kaavakartalle ja voimajohdon yhteystarve Helsingistä Leppävaaraan tulee perustella kaavaselostuksessa.
- Viheryhteyksien ja viheryhteystarpeiden määräystä tulee muokata korostamaan yhteyksien ekologista toimivuutta ja vaikutusten arviointia tulee päivittää virkistykseen kohdistuvien vaikutusten osalta
- Ekologista kompensatiota ja hyvitysalueita koskevat yleiset suunnittelumääräykset ja ekologinen kehittämisvyöhyke -merkinnät pitää poistaa. Ekologista kompensatiota ei ohjata maakuntakaavalla ja mahdolliset selvitystiedot tulee esittää kaavakartan sijasta kaavaselostuksessa.
- Raskaan liikenteen taukopaikalle Turunväylän varrella on syytä selvittää vaihtoehtoisia paikkoja. Kaavaluonnoksessa osoitettu sijainti Kulmakorvessa ei mahdollista laajamittaista raskaan liikenteen taukopaikkaa.
- Suomen ja Viron välille suunnitellun liikennetunnelin eli ns. Tallinnan-tunnelin vaihtoehtoisia toteuttamistapoja tulisi tarkastella osana vaihemaakuntakaavatyötä.

Päätöshistoria

Liitteet

- 1 VISIO-kaavan luonnos lausunto

Oheismateriaali

Tiedoksi